

MEDITACIJA | *Pastir prihaja, da se sreča s svojim ljudstvom*

Ko se Cerkev v Argentini pripravlja na obisk papeža Leona XIV, se v srcu božjega ljudstva prebujajo nekaj globoko evangelijskega: zavest, da smo skupnost, ki hodi, ki roma, ki išče Gospoda v vsakdanjih izzivih življenja. Argentinski škofje so v svojem pismu *Pastir pride, da se sreča s svojim ljudstvom* zapisali, da ta obisk ni zgolj dogodek, temveč milostni trenutek, v katerem se Cerkev znova zave svoje poklicanosti. Papež prihaja kot pastir, ki želi biti blizu ljudem, njihovim ranam, vprašanjem, veseljem in upanjem.

Za argentinsko Cerkev je to priložnost, da se znova potrdi kot Božje ljudstvo na poti. V času, ko družba doživlja hitre spremembe, ko se mnogi počutijo izgubljeni ali razočarani, ko se povečuje razdalja med generacijami, je papežev obisk povabilo k prenovi. Škofje poudarjajo, da je Cerkev poklicana, da gre naprej kot občestvo, ki posluša, sprejema, zdravi in vodi. Obisk Leona XIV je zato trenutek, ko se lahko okrepi zavest, da je vera živa, da je Kristus navzoč, da je evangelij še vedno moč,

ki spreminja srca.

Papež ne prihaja kot politik, temveč kot pastir, ki želi srečati svoje ljudstvo. Njegova prisotnost je znamenje, da Bog ne pozablja svojih otrok, ne glede na to, kje živijo ali s kakšnimi izzivi se soočajo. Škofje v pismu poudarjajo, da je to srečanje povabilo k večji odprtosti: da Cerkev ne ostane zaprta vase, temveč pogumno stopi v družbo kot glas upanja, pravičnosti in solidarnosti. To je priložnost, da se okrepi pričevanje za Kristusa – ne z velikimi besedami, temveč z življenjem, ki odseva evangelij.

Za argentinske katoličane je to čas, da se znova zavemo, kako pomembno je živeti vero v vsakdanjih dejanjih: v družinah, v delovnih okoljih, v odnosih, ki potrebujejo spravo, v skupnostih, ki iščejo smer. Papežev obisk bo mnoge spodbudil, da se vrnejo k zakramentu, k molitvi, k občestvu, ki daje moč. Škofje pravijo, da je to trenutek, ko se lahko Cerkev znova rodi v svoji preprostosti, ponižnosti in bližini ljudem.

Kaj pomeni ta obisk za Slovence v Argentini

Tudi slovenska skupnost je del tega Božjega ljudstva, ki roma v Argentini. Naša zgodovina je prepletena z vero, ki je ohranila narod, ko je moral mnogokrat živeti daleč od domovine. Zato je pomembno, da se Slovenci v Argentini polno vključimo v pripravo na papežev obisk: zavzeto, zvesto, ljubeče do svetega očeta in Cerkve, ki nas je spremljala skozi generacije.

To je priložnost, da pokažemo, kako globoko je v nas zakoreninjena ljubezen do vere in do občestva. Da se povežemo z argentinskimi verniki, da stopimo skupaj kot ena Cerkev, ki sprejema pastirja z odprtim srcem. Naša prisotnost, naše petje, naše molitve, naše družine – vse to je pričevanje, ki lahko okrepi celotno občestvo.

Slovenci v Argentini smo vedno znali združiti dve kulturi: slovensko srce in argentinsko odprtost. Papežev obisk je trenutek, ko lahko to bogastvo ponudimo Cerkvi kot dar. Ko

lahko pokažemo, da smo zvesti veri svojih prednikov, a hkrati polno vključeni v življenje krajeve Cerkve. Da smo del poti, ki jo opisujejo argentinski škofje: poti poslušanja, poti sprave, poti upanja.

Čas milosti in preнове

Ko pastir prihaja, da se sreča s svojim ljudstvom, se odpira prostor, v katerem se lahko zgodi nekaj novega. Cerkev v Argentini je povabljen, da se znova zave svoje poklicanosti. Slovenska skupnost pa je povabljen, da stopi v ta trenutek z odprtim srcem, z ljubeznijo do svetega očeta, z zvestobo Cerkvi, ki nas je oblikovala.

Naj bo ta čas priprave trenutek molitve, hvaležnosti in notranje tišine. Naj nas papežev prihod okrepi v veri, poveže v ljubezni in utrdi v upanju, ki ga nosimo v sebi. Naj nas spomni, da smo Božje ljudstvo, ki hodi — tukaj, v Argentini, in povsod, kjer živijo Slovenci.

Toni Burja CM

ROMANJE V LURD

Vsakoletno romanje v argentinski Lurd v Santos Lugares je za našo družino nekaj posebnega, saj naše misli poletijo v otroštvo, ko smo romali s svojimi starši.

Slovesnost se je pričela z molitvijo rožnega venca. Pri molitvi so sodelovali g. Jože Lenarčič, ga. Ani Erjavec Klarreich, ga. Irena Urbančič Poglajen, ministranti Branko Llallire, Simon in Boštjan Zarnik, v imenu mladine gđč. Katja Zupanc, gđč. Milena Zupanc, gđč. Mikaela Hanže ter družina Nadje Kogovšek in Albija Klarreicha ter naša družina. Nato smo počastili Jezusa s petjem litanij.

Sveto mašo je daroval g. Robert Brest, so-maševala pa sta delegat g. Franci Cukjati in g. Janez Cukjati. Bogoslužje je spremljalo ljudsko petje pod vodstvom Marka Selana. Na orgle je igral g. Janez Žnidar. Berila so brali ga. Saši Jelenc Vodnik, gđč. Veronika Malovrh in ga. Paula Petek Zupanc, prošnjice pa gđč. Jana Altini. Potek svete maše je povezoval g. Janez Filipič. Pri sveti maši smo se posebej spomnili naših bolnikov.

Med pridigo je g. Brest poudaril, kako Marija

ceni, da molimo rožni venec. Povedal je, da je ob Marijinih prikazovanjih nekoč Bernardka pozabila svoj rožni venec in si je izposodila drugega. Marija jo je med prikazovanjem vprašala, zakaj nima svojega rožnega venca pri sebi. Tudi ko mi molimo rožni venec, se Marija veseli in nas pri molitvi vedno spremlja.

G. Robert nas je tudi povabil k razmisleku: če bi si samo za eno uro zavezali oči in poskušali delati to, kar delamo vsak dan – hoditi, brati, se obleči –, bi hitro videli, da nam ne bi bilo prav nič lahko. Zato nas je spomnil, kako pomembno je, da znamo ceniti svoje zdravje in se Bogu zanj zahvaliti.

Po maši je g. Brest podelil zakrament svetega maziljenja starejšim in bolnikom ter se zahvalil ge. Nevenki Godec in drugim, ki so poskrbeli, da je romanje lepo potekalo. Ob koncu je blagoslovil tudi otroke ob priložnosti otroškega dne in jim razdelil bombončke. Bili so zelo veseli.

Družina Nevenke Belič
in Agustina Stellatelli

59. MLADINSKI DAN *v Carapachay-u*

V Carapachay-u smo 9. avgusta praznovali naš 59. Mladinski dan.

Zjutraj smo - kot ponosni in hvaležni sinovi dveh domovin - dvignili argentinsko in slovensko zastavo ter zapeli državni himni. Sprejeli smo prve ekipe z zajtrkom: čajem in rogljčki.

Čez dan smo imeli tekmovanje v odbojki. Ob 09:30 je bila sveta maša. Sveto mašo je daroval Gospod Janez Cukjati.

Opoldne smo imeli na razpolago kosilo: svinjsko meso s smetano na plošči s krompirjem in solato. Za sladico, domači flan z "dulce de leche" in smetano.

Čez dan smo imeli na razpolago tudi hamburgerje in pijačo.

Za tiste, ki niso tekmovali, smo imeli na voljo namizne igre, namizni tenis in biljard.

Ob 20:00 uri smo predstavili kulturni program »Scary domoovi«.

Po programu smo zapeli mladinsko himno ter izročili nagrade zmagovalnim ekipam odbojarskega tekmovanja. Zmagovalni

ekipi SDO in SFZ sta bili ekipe iz Slomškovega doma.

Nagradili smo tudi najboljša igralca dneva: Laro Petkovšek in Martina Hribarja.

Dan smo zaključili s prosto zabavo.

Hvala vsem, ki ste preživeli ta dan z nami. Vedno nas veseli, kadar vas lahko sprejmemo, z vami utrjujemo vezi in preživljamo lepe skupne trenutke.

Posebna zahvala gre našim staršem in prijateljem. Brez njihove pomoči ta dan ne bi bil mogoč! Radi vas imamo!

P. S.: Dragi zmagovalci tekmovanja, obljubljam vam, da bomo prihodnje leto pravočasno pomislili na leste, da boste lahko stopili na oder, ne da bi morali nanj skakati.

Brez dodatnega ...
TELON!!!
Hvala!

Hanjže Mihaela

PRAZNOVANJE DNEVA DRŽAVNOSTI V PREŠERNOVI ŠOLI

Korenine in ljubezen do slovenskega jezika

V Prešernovi šoli je bilo v soboto, 27. junija, veselo, čustveno in ponosno. Skupaj smo praznovali dan državnosti in obeležili 35. rojstni dan samostojne Slovenije. Dan, o katerem so naši predniki hrepeneli dolga stoletja, nas je znova povezal in spomnil na vrednote svobode, edinosti, sreče in sprave, ki jih tako lepo opeva Prešernova Zdravljica. Praznovanje smo začeli z globokim spoštovanjem do domovine naših prednikov. Najprej smo pozdravili slovensko zastavo, ki so jo ponosno prinesli učenci osmega razreda, nato pa so vsi zbrani zapeli slovensko himno. Z lepim in toplo sprejetim nagovorom je vse prisotne pozdravila voditeljica šole, gospa Andrejka Papež Cordoba.

Za okrašen oder so poskrbeli učenci tečaja *Slovenščina za vse*. Izdelali so napis »VSE NAJBOLJŠE, SLOVENIJA! 35 LET« in ga okrasili s slovenskimi nageljni. V spodnjih prostorih so tudi pripravili "Slovenski muzej". Učenci so od doma prinesli in razstavili dragocene predmete, okraske, stara pisma, knjige in fotografije, ki jih družine skrbno varujejo kot spomin na svoje korenine.

Praznovanje je potekalo v toplem vzdušju,

kjer nas je skozi program v vsak prizor sproščeno in zabavno vpeljala ga. Mimi Gorišek.

Vsak razred je prispeval svoj kamenček v mozaik praznovanja, preko katerega so učenci odkrivali svoje korenine in ponovili znanje o domovini.

Najmlajši iz vrtca so z zastavicami v rokah zaplesali ob ritmu slovenske narodne glasbe. Njihovo rajanje v krogu, polno gibanja gor in dol, je takoj ogrelo dvorano.

Za njimi so učenci sedmega in osmega razreda predstavili zgodovino slovenske zastave. Razložili so pomen njenih barv ter pomen pripadnosti svojemu narodu.

Učenci tečaja ABC po slovensko so pred vsemi sestavili slovenski grb, ga obesili in natančno razložili, kaj pomeni vsak posamezen del.

Petošolci so pa vsem zbranim podrobno predstavili zgodovino dneva osamosvojitve in podali pesem "DOM".

Kaj pa učenci prvega razreda? Otroci so na plakatih prikazali, kaj vse lahko podarijo Sloveniji za rojstni dan: *MIR, UPANJE, MOČ, VESELJE in MOLITEV*. Nastop so zaključili z najlepšo mislijo – da so največje darilo domovini prav oni sami, ki se pridno učijo slo-

venski jezik.

Tudi učenci četrtega razreda so prišli na vrsto! Na izjemno simpatičen način so se lotili Prešernove *Vrbe*. Recitali so korajžno prvo in drugo kitico, in ker so menili, da je bila pesem zanje še malce pretežka, so k sodelovanju uspešno povabili vso publiko, da jo skupaj povejo do konca!

Kot se za vsako pravo praznovanje in rojstni dan spodobi, na koncu ni manjkalo sladkarnja. Za čudovito presenečenje so poskrbeli učenci drugega razreda, ki so pripravili slastno torto. Z njo so se z veseljem posladkali vsi navzoči!

Takoj zatem je sledila čustvena pesem: vsi učenci šole so skupaj stopili na oder in iz srca zapeli prelepo pesem »*Slovenija, moja dežela*«, ki jo je priredila gospa Anka Savelli Gaser.

Za konec pa ... prava slovenska veselica!

Ko se je uradni del zaključil, se je zabava šele zares začela! Dvorano je preplaval ritem poskočne polke in otroci so takoj stekli med publiko ter povabili starše na ples: Starejši učenci so hitro poiskali starše in jih zavrteli. Starši iz vrtca so svoje malčke preprosto dvignili v naročje in zaplesali z njimi. Učenci *Slo-*

venščine za vse pa niso izgubljali časa – takoj so ujeli ritem in zaplesali kar med seboj!

Polka je hitro povezala vse!

Kot vsako drevo potrebuje globoke korenine za svojo rast, tako tudi človek potrebuje trdne vrednote, da lahko varno raste ...

Naj zaključim z mislijo, s katero nas je v svojem nagovoru nagovorila voditeljica šole in kar so s tem praznovanjem tudi otroci potrdili:

"Naši otroci, potomci slovenskih pradedkov in prababic, rojeni v Argentini, morda ne čutijo enakega domotožja kot starejše generacije. Vendar pa je njihova ljubezen do slovenskega jezika in kulture resnična, globoka ter vtisnjena v njihova srca".

Bilo je praznovanje, polno ponosa, veselja in ljubezni, ki nam bo vsem ostalo v najlepšem spominu!

R. G.

PRIJATELJSKI VEČER s Slovenskim Moškim Zborom

V soboto, 8. avgusta, smo v Našem domu San Justo z velikim veseljem sprejeli Slovenski Moški Zbor, ki nam je pripravil čudovit glasbeni večer.

Pred začetkom koncerta smo pozdravili vse navzoče ter na kratko predstavili zgodovino in poslanstvo zbora. Pobuda za sedanje obliko Slovenskega Moškega Zbora je nastala leta 2022 ob praznovanju Slovenskega dne na Pristavi, kjer se je porodila želja po rednem delovanju moške pevske zasedbe. Pod vodstvom dirigenta Matjaža Rožanca je bil že naslednje leto ustanovljen Moški zbor, ki od takrat redno deluje.

Zbor združuje pevce iz različnih Slovenskih domov v Buenos Airesu, kar mu daje posebno bogastvo, hkrati pa predstavlja tudi poseben izziv pri povezovanju in sodelovanju. V kratkem času delovanja je Slovenski Moški Zbor nastopil na številnih prireditvah in gostil različne pevske skupine. Njegovo poslanstvo je ohranjati in razvijati slovensko zborovsko dediščino, krepiti sodelovanje med pevci ter spodbujati mlade, da se pridružijo zboru.

Slovenski Moški Zbor sestavljajo pevci različnih glasovnih skupin:

Basi: Andrej Mehle, Karel Selan, Martin Križ, Lojze Modic in Jože Novak.

Baritoni: Marko Skubic, Dani Zupanc, Tomaž Skubic, Tomaž Kenda in Jani Kocmur.

Drugi tenorji: Jože Jerman, Aleks Zupanc in Matjaž Godec.

Prvi tenorji: Vinko Lazar, Miloš Mavrič in Štefan Godec.

Po predstavitvi zbora je sledil koncert, ki je bil sestavljen iz dveh delov. Pevci so nam s svojim petjem pričarali prijetno in pristrčno vzdušje ter nam podarili lep večer slovenske glasbe in pesmi. Njihov nastop je bil zelo lepo sprejet, poslušalci pa so z zanimanjem in zadovoljstvom prisluhnili pripravljenemu programu.

Po koncertu smo večer nadaljevali ob skupni večerji, za katero sta poskrbela Gabi Zupanc in Pale Kržišnik. Na meniju je bil okusen golaž s špecli, za sladico pa slodolled. Ob dobri hrani in prijetnem druženju

se je večer nadaljeval v sproščenem in prijateljskem vzdušju.

Takšna srečanja so dragocena, saj poleg glasbe in slovenske pesmi krepijo tudi prijateljske vezi ter povezanost med člani naših Slovenskih domov.

Slovenskemu Moškemu Zboru se iskreno zahvaljujemo za obisk, čudovit koncert in prijeten večer, ki smo ga skupaj preživeli. Želimo jim še veliko uspešnih nastopov, lepih pesmi in novih skupnih srečanj!

NDSJ

DEGUSTACIJA SLOVENSKIH IN ARGENTINSKIH VIN NA SLOVENSKEM VELEPOSLANIŠTVU

v podporo humanitarnemu projektu Akamasoa Argentina

Slovensko veleposlaništvo v Argentini je 6. avgusta 2026 organiziralo degustacijo slovenskih in argentinskih vin, v podporo projektu Akamasoa Argentina. Na dogodek smo povabili Argentine, s katerimi veleposlaništvo sodeluje pri kulturni izmenjavi, ter Slovence, ki živijo v Argentini.

Degustacijo vin je vodil sommelier Julio Llallire, ki je predstavil dve vini iz svoje linije ter udeležence popeljal skozi značilnosti in posebnosti argentinskih in slovenskih vin. Degustacijo so spremljale tudi okusne jedi, ki sta jih ponudila Martin Zarnik y in Martin Križ, in tako zaokrožil prijetno gastronomsko doživetje.

Akamasoa Argentina je nevladna humanitarna organizacija, ki si, po zgledu aktiv-

nosti argentinsko-slovenskega misijonarja Pedra Opeke na Madagaskarju, prizadeva za izkoreninjenje revščine v Argentini. Zbrane je tako nagovoril Gastón Vigo Gasparotti, ustanovitelj Akamasoa Argentina, ki tudi redno obiskuje misijonarja Opeko na Madagaskarju. Vsem udeležencem se zahvaljujemo, da so se pridružili tej pomembni pobudi ter s svojo prisotnostjo prispevali k prijetnemu večeru druženja ob dobrih vinih.

nih. Prav tako se jim posebej zahvaljujemo za izraženo solidarnost in pripravljenost pomagati ljudem v stiski.

Želimo se zahvaliti tudi ustanovitelju projekta Gastonu Vigu Gasparottiju in njegovi soprogi za neutrudno delo in predanost projektu ter za srčnost, s katero uresničujeta projekt, in si prizadevata spreminjati življenja ljudi, ki pomoč najbolj potrebujejo, in jim odpirati nove priložnosti.

Hkrati obveščamo, da veleposlaništvo načrtuje že nove dogodke v zvezi s tem projektom in se veseli nadaljnega sodelovanja z vsemi vami.

MF

PREDAVANJE

o panjskih končnicah v Hladnikovem domu

V soboto, 22. avgusta, je v Hladnikovem domu potekalo zelo zanimivo predavanje. Na srečanju smo spoznali pomemben del slovenske dediščine. Naša gostja je bila Victoria Mohanna Sušnik, ki je pripravila predavanje z naslovom »Slovenska čebelarstva in umetnost panjskih končnic«. Victoria je vnukinja slovenske babice in vsestranska umetnica: slika, ustvarja grafike in piše pesmi. Že pet let študira slovenščino na univerzi UBA, vodi pa tudi projekt Cultura Artística Eslovena (Slovenska umetniška kultura). Zvedeli smo, da so ljudje na lesene deščice (panjske končnice) slikali med letoma 1750 in 1900. Victoria je najprej govorila o zgodovini čebelarstva in o različnih vrstah panjev. Pojasnila je, da se motivi na panjskih končnicah delijo na tri glavne skupine:

Verski motivi: prizori iz Svetega pisma in podobe svetnikov. Ti motivi so varovali panje pred požari in tatovi. Med njimi smo videli med drugimi podobe Adama in Eve, Device Marije ter Noetove barke. Smešni prizori iz življenja na podeželju: prikazi odnosov med možem in ženo ter med ljudmi in živalmi (kjer živali nastopajo v človeških vlogah). Včasih je v smešnih situacijah naslikan tudi hudič. Veliko je upodobitev kmečkega dela, kot sta sejanje in žetev. Zgodovinske zgodbe: slike vojn, kraljev, vojakov in starih mitov (na primer zgodba o Pegamu in Lambergarju).

Slišali smo tudi, kako so pripravljali les in kako so nanj slikali. Te motive so ustvarjali tako izšolani slikarji kot preprosti ljudje, ki so imeli radi umetnost.

Iskrena hvala vsem, ki ste za razstavo posodili svoje panjske končnice, knjige in čebelarstvo opremo, s katerimi smo lepo okrasili mizo. Jeremias Žitnik je poskrbel za tehnično podporo, saj so mikrofoni, projektor in platno delovali brezhibno.

Slovenci zelo radi pojemo, zato smo ob koncu vsi skupaj zapeli znano Slakovo pesem »Čebelar«. Po uradnem delu se je druženje nadaljevalo ob klepetu, čaju in odličnem pecivu, ki so ga spekle gospe iz vasi.

D. G.

DOBRODOŠLI V SLOVENIJI

Turneja folklorne skupine Mladika po Sloveniji

Po dolgih pripravah je končno prišel dan, ko smo se Mladikovci iz Buenos Airesa odpravili v Slovenijo.

Pred začetkom uradnega programa smo se zbrali v Adergasu, kjer smo se po treh tednih ponovno srečali in skupaj začeli priprave na pester program, ki je bil pred nami. Prijazno nas je sprejel župnik Slavko Kalan in nam omogočil, da smo se pred začetkom vsega v miru pripravili. Ponoviti smo morali vse plesse, urediti narodne noše in pripraviti vse potrebno za nastope.

Naše gostovanje se je začelo na Ptuj. Od srede, 24. junija, do sobote, 27. junija, nas je gostila folklorna skupina Antona-Jožeta Štrafele Markovci. Z Niko Ivančič Rožanc smo se spoznali že leta 2018, ko je obiskala Buenos Aires z ljubljansko folklorno skupino Marolt. Takrat si verjetno nihče ni predstavljal, da bo naše poznanstvo čez leta pripeljalo do tako lepega sodelovanja v Sloveniji. Prav Nika je bila tista, ki je pomagala povezati Mladiko z Markovci in prevzela organizacijo našega gostovanja.

Takoj po prihodu nas je sprejel župan občine Markovci, nam predstavil občino in nas pogostil.

Po sprejemu na občini smo se odpravili še v Osnovno šolo Markovci, kjer smo se ob zaključku šolskega leta predstavili učencem in zaposlenim. Zaplesali smo slovenske ljudske plesse, ki jih negujemo na drugem koncu sveta, ter argentinske plesse. Bilo je lepo videti navdušenje otrok, ko so spoznali, da se slovenski plesi plešejo tudi tako daleč stran. Zvečer smo nastopili še na občinski proslavi ob dnevu državnosti v Večnamenski dvorani Markovci. Za nas je bil ta nastop še posebej pomenljiv. Na praznik slovenske države smo lahko v Sloveniji pokazali, kako slovensko kulturo živimo in ohranjamo v Argentini.

Naslednji dan smo obiskali Radio Maribor. Miriam, Klavdija in Nace so predstavili našo skupino, življenje slovenske skupnosti v Argentini ter naše izkušnje kot Slovenci, rojeni v Argentini.

Nato smo se odpravili na kurentijo in se udeležili zanimive delavnice, na kateri smo spoznali eno najbolj značilnih ptujskih tradicij, kurente oziroma korante. Dan smo nadaljevali s piknikom ob Dravi in drugimi zanimivimi dejavnostmi. Zvečer smo bili pri sveti maši za domovino in sodelovali z branjem prošnje ter se skupaj z domačini zahvalili za našo domovino in molili zanjo.

Zadnji dan gostovanja v Markovcih smo si ogledali Ptuj, nato pa sodelovali na folklorni delavnici slovenskega in argentinskega ljudskega plesa z Bojanom Glaserjem, ki je vodja pri Akademski folklorni skupini Študent iz

Maribora. Spoznali smo nekaj novih štajerskih plesov, mi pa smo vodili argentinsko delavnico in predstavili plesa gato in malambo. Zvečer smo se udeležili mladinskega plesa, kjer so igrali Potomci. Po zelo intenzivnih dneh smo se še zadnjič povesečili z našimi gostitelji in prijatelji iz Markovcev.

V soboto, 27. junija, smo se odpeljali v Ljubljano in se nastanili v Dijaškem domu Bežigrad. Še isti dan nas je pot vodila v Črnomelj, kjer smo z argentinskimi plesi nastopili na Jurjevanju, najstarejšem folklornem festivalu v Sloveniji, ki je priznan tudi na mednarodni ravni in je član svetovnega združenja folklornih festivalov in tradicijskih skupin CIOFF.

Tam nas je sprejel Sašo Žepuhar, ki nas je tudi s folklorno skupino Marolt že obiskal v Buenos Airesu. Po folklornem programu je kot zaključek sobotnega festivalskega večera nastopil Ansambel Saša Avenika. Z veseljem smo spremljali njihov koncert, plesali, se srečali z njimi, jih pozdravili ter jim predstavili Mladiko iz Argentine. Nastop na tako pomembnem festivalu je bil za nas velika čast, celoten večer pa smo z veseljem preživeli v znamenju glasbe, plesa in druženja.

Prvi teden smo zaključili s sodelovanjem na 32. taboru Slovencev po svetu, ki ga je v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano priredilo Izseljensko društvo Slovenija v svetu.

V ponedeljek, 29. junija, smo se zjutraj sprehodili po Ljubljani. Popoldne nas je sprejela Akademski folklorna skupina France Marolt. Zaplesali smo jim argentinske plesse, oni pa so nam predstavili del svojega letošnjega koncertnega programa.

Naslednji dan smo obiskali Brezje. Mariji Pomagaj smo se zahvalili za njeno bližino in varstvo ter jo prosili, naj nas še naprej spremlja in varuje. Nato smo se odpravili na Bled, kjer smo si privoščili nekaj sprostitve ob jezeru in seveda tudi znamenito blejsko kremšnito.

V sredo smo dan začeli z obiskom Spominskega parka Teharje, kjer nas je spremljal župnik Miha Herman. Predstavil nam je pomen spomenika ter osvetlil dogodke polpretekle zgodovine, povezane s tem krajem. S spoštovanjem smo se z molitvijo poklonili žrtvam.

Nato smo obiskali Celjski grad, si ogledali grajsko obzidje in uživali v čudovitih razgledih. Po prijetnem dopoldnevu smo se odpravili na okusno kosilo v Katoliško kulturno društvo Ivan Šopar v Vojniku, nato pa je bil čas za priprave na večerni nastop.

V Vojniku smo nastopili v šoli. Gostili so nas člani Okteta In Spiritu, ki so nam pripravili pri srčen sprejem. Na odru smo preživeli lep večer v družbi skupin Los Tilos in Potomci. Iskreno

na hvala organizatorjem in vsem, ki ste bili z nami, še posebej Martinu Selanu in Oktetu In Spiritu za gostoljubje in prijeten večer.

Naslednji dan smo se odpravili na Veliko planino, kjer smo občudovali čudovite razglede in spoznavali enega najlepših kotičkov Slovenije. Za kosilo smo se ustavili na Zelenem robu in uživali v tradicionalni slovenski hrani.

Popoldne smo se udeležili sprejema na Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Z lepimi besedami sta nas nagovorili ministrica Suzana Lep Šimenko in državna sekretarka Helena Jaklitsch.

Ob tej priložnosti se želimo posebej zahvaliti Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu za podporo, ki jo Mladika prejema skozi leta. Ta pomoč nam je v veliko oporo pri našem delovanju ter nam je omogočila tudi lažje načrtovanje in izvedbo našega gostovanja v Sloveniji. Hvaležni smo, da Urad prepoznava pomen našega dela in podpira prizadevanja mladih Slovencev v Argentini.

Proti večeru smo sodelovali na Argentinskem večeru, ki ga je v okviru Mladinske poletne šole slovenskega jezika pripravil Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik. V dvorani SVŠGUGL smo se predstavili z argentinskimi in slovenskimi plesi. Poleg naše skupine so nastopili tudi petošolci Srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka, Rast 55. Za prijetno druženje po uradnem programu so poskrbeli Potomci, ki so na oder povabili tudi fante iz skupine Los Tilos. Skupaj smo ustvarili veselo vzdušje, polno glasbe in plesa.

V petek smo se ponovno odpravili v Belo krajino. Ob reki Kolpi smo imeli piknik, se kopali in uživali v poletnem dnevu. Zvečer pa nas je čakal še skupni koncert s KUD Oton Župančič Vinica z naslovom »Ena pesem, dva svetova«.

Najprej smo se predstavili z argentinskimi ljudskimi plesi, nato pa zaplesali tudi koreografije iz različnih slovenskih pokrajin, s katerimi že vrsto let ohranjamo slovensko izročilo med rojaki v Argentini. Domači folklorniki so večer obogatili z belokranjskimi plesi in drugimi nastopi.

Ob koncu smo vsi nastopajoči skupaj zapeli »Nocoj je ena luščna noč«. V tistem trenutku se je še posebej lepo pokazalo, kako lahko pesem in ples povežeta ljudi, ki jih ločujejo oceani. Dve domovini, dve celini, dva sveta, vendar iste korenine.

V nedeljo smo se udeležili nove maše v Moravčah, kjer smo na slavlju počastili novomašnika Gregorja Capudra. Tudi ob tej priložnosti smo se predstavili z našimi plesi in tako dodali svoj del k prazničnemu dnevu.

Po maši smo se odpravili še na Trojane, kjer smo si privoščili znamenite krofe.

V ponedeljek smo obiskali Škocjanske

jame, nato pa začeli folklorne delavnice pod vodstvom Tomaža Simetingerja. Dekleta je novo koreografijo naučila Anja Jamšek, mlajša skupino pa sta vodila Nina Mažgon Muller in Luka Kropivnik. Delavnice so bile pomemben del našega programa, saj niso bile namenjene samo učenju novih plesov, ampak tudi srečevanju in izmenjavi izkušenj.

Večer smo preživeli v Ljubljani. Z vzpenjačo smo se povzpeli na Ljubljanski grad in uživali v večernem razgledu na mesto.

V torek smo po drugi delavnici na povabilo Edite Vrankar odpotovali v Tuhinjsko dolino, kjer nas je čakal še zadnji nastop. Družina Vrankar nas je gostoljubno sprejela v njihovem kampu. Že ob prihodu nas je čakalo obilno in zelo okusno kosilo, ki smo ga z veseljem pospravili. Popoldne smo preživeli v prijetnem druženju, proti večeru pa smo se začeli pripravljati na nastop.

Z našim programom smo se predstavili v Kulturnem društvu Tuhinj. Dan je bil nekoliko poseben tudi zato, ker je nastop sovpadel s tekmo Argentine na svetovnem prvenstvu v nogometu. Napetosti zato ni manjkalo, vendar se je vse dobro izšlo, Argentina je zmagala, mi pa smo po nastopu ob glasbi skupine Potomci še dolgo praznovali in se družili.

V sredo smo se zjutraj odpravili do slapa Savica, nato pa se osvežili ob Bohinjskem jezeru. Popoldne smo zaključili še zadnjo folklorno delavnico in s tem tudi zadnjo folklorno dejavnost našega skupnega programa.

Zadnji skupni dan smo preživeli na slovenski obali, v Portorožu.

Ko smo se ob koncu našega skupnega programa ozrli nazaj, smo ugotovili, da smo v teh dneh doživeli veliko več, kot smo si lahko predstavljali. Spoznali smo nove kraje, ljudi in običaje, predvsem pa smo imeli priložnost svojo ljubezen do slovenske folklorne dediščine deliti z rojaki v domovini.

Hvaležni smo vsem, ki so nas tako lepo sprejeli in nam pomagali, da je bilo naše gostovanje tako bogato. Hvala vsem skupinam, društvom, šolam, župnijam, gostiteljem in posameznikom, ki so nam odprli vrata. Hvala vsem, ki ste z nami delili svoj čas, svoje znanje in svojo ljubezen do Slovenije.

V Argentino smo se vrnili bogatejši za nova poznanstva, izkušnje in doživetja ter še močnejšo zavest o tem, kaj pomeni biti Slovenec daleč od domovine.

Hvala, Slovenija, za vse lepe trenutke. Hvala za sprejem, prijateljstvo in vse, kar smo lahko doživeli ter kar bomo še dolgo nosili s seboj.

Mladikovci
Klavdija Belič

DOBRODOŠLI V SLOVENIJI

Argentinski Slovenci gostje na Goriških večerih

Goriški večeri so pogovorni in kulturni večeri, ki jih že vrsto let organizira Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve (VSO) skupaj z goriškimi kulturnimi društvi. Letos so na dveh goriških večerih bili gostje rojaki slovenske skupnosti v Argentini.

Mariana Poznič na Goriškem večeru ob Dnevu državnosti

V torek, 30. junija, je ob Dnevu državnosti v Podgori potekal pogovorni večer, na katerem so govorili dr. Helena Jaklitsch, državna sekretarka na Uradu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, duhovnik Marijan Markežič in “naša” Mariana Poznič. Pogovor je vodila novinarka Erika Jazbar.

Tako je o dogodku poročal Primorski dnevnik:

»Samostojna Slovenija je bila uresničitev sna številnih generacij naših prednikov. Boli me, ko slišim sogovornike, ki negativno govorijo o naši državi, češ da je skorumpirana in slaba. Država smo namreč mi vsi. Politika in posamezniki so lahko slabi, državo kot tako pa moramo ceniti in biti nanjo ponosni,« meni Helena Jaklitsch, državna sekretarka na Uradu RS za Slovence v zamejstvu in posvetu ter ena od torkovih gostov potujočega niza Goriški večeri.

Dogodek ob dnevu državnosti, ki je potekal na trati za župniščem v Podgori, sta ob nekdanji ministrici sooblikovala še duhovnik Marijan Markežič in odvetnica Mariana Poznič, Slovenka iz Argentine.

Večer sta priredila Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve in Prosvetno društvo Podgora, pogovor je vodila novinarka Erika Jazbar. Po uvodnem spominu na Lojzeta Bratuža, za katerega je poskrbel predsednik PD Podgora Daniel Peteani, se je pogovor osredotočil na dogajanje pred 35 leti, ko je

Slovenija postala samostojna. Moderatorico je najprej zanimalo, kje so gostje bili in kako so doživljali osamosvojitve leta 1991.

Praznovali in zahtevali mir Mariana Poznič je bila takrat stara 25 let. »Iz Argentine smo z veliko pozornostjo spremljali proces osamosvajanja. Starejši med nami, ki so iz političnih razlogov zapustili Jugoslavijo in so si v diaspori prizadevali, da bi se med Slovenci ohranil demokratični duh, so o osamosvojitvi dolgo sanjali. Ko je naposled do tega prišlo, smo imeli sredi Buenos Airesa veliko manifestacijo. Praznovali smo, hkrati pa zahtevali mir. Nato smo trkali na vsa mogoča vrata, da bi Argentina čim prej priznala samostojno Slovenijo,« je povedala Poznič in dodala, da je danes za potomce izseljencev Slovenija konkretna domovina, ki jim omogoča, da se z njo identificirajo. »Če je ne bi bilo, bi tudi naše skupnosti ne bilo več,« je povedala.

Drugačni so spomini Helene Jaklitsch, ki je bila takrat še zelo mlada. »Iz tistega časa mi ostajajo posamezni utrinki: tanki, zaskrbljenost staršev, eksplozije ob meji in učiteljičine besede o tem, kaj je treba narediti v primeru alarma za bombni napad,« je povedala dr. Jaklitsch, medtem ko so spomini Marjana Markežiča »iz prve linije«. »Junij 1991 sem jaz začel živeti leta 1965, ko smo v Kopru natisnili prvo številko Ognjišča,« je začel Markežič in se spomnil, kako je spoznal Stanislava Požara, prvo civilno žrtev samostojnosti na Primorskem, s katerim je izpraznil skladišče orožja, ki je bilo odvzeto teritorialni obrambi. Markežič je sodeloval tudi pri postavitvi barikade nad Črnim Kalom in pomagal snemalcu, ki je za BBC snemal dogajanje med desetdnevno vojno. »Za slovensko samostojnost sem dal dvanaest žuljev in en noht,« je šaljivo povzel duhovnik.

Dalje je bilo na večeru govor o tranziciji iz totalitarne v demokratično državo, ki se po besedah govornikov na podgorskem večeru uresničuje šele danes. Sogovorniki so izrazili več kritik na račun prejšnje vlade in javnih medijev v Sloveniji - Jaklitsch je ocenila, da gre za »monoliten in ideološko zaprt medijski prostor« -, govor pa je bil tudi o predsodkih do političnih emigrantov, o spravi, vernosti, pomanjkanju duhovnih poklicev in želji, da bi se matica še bolj povezala z zamejstvom in

zdomstvom.”

Rast LV

V soboto, 18. julija, pa je RAST 55 doživela “En dan v zamejstvu”. Štirinajst maturantov Slovenskega srednješolskega tečaja ravnotejlja Marka Bajuka in tri spremljevalce je ves dan spremljal novinar, urednik revije Mladika in predsednik Knjižnice Dušana Černeta Ivo Jevnikar. Najprej so na Sabotinu ogledali ostanke iz prve svetovne vojne, nato so se malo osvežili v Soči pri Solkanu, zvečer pa so se predstavili na srečanju v Podgori.

Tudi o tem večeru je poročal Primorski dnevnik: [Slovenski maturanti iz Buenos Airesa na »zamejskem dnevu«](#) , [V pesmi združili slovensko in argentinsko domovino](#)

“Srečanja, ki je potekalo pred podgorsko cerkvijo, se je udeležilo veliko ljudi, saj je šlo za dogodek, ki je presegel okvire običajnih kulturnih prireditev. Uvodoma je občinstvo in nastopajoče v imenu PD Podgora pozdravil David Grinovero. Povedal je, da je večer vključen v niz Goriških večerov ter da ga poleg domačega društva in Knjižnice Dušana Černeta prireja tudi Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve (VSO).

Mladi maturanti iz dežele pamp so se pozornemu občinstvu predstavili s pesmijo, recitalom in plesom ter presenetili z lepo slovenščino, ki so jo uporabljali v pesmih in pripovedih. Nekaj pesmi so v živahnem ritmu zapeli tudi v španščini. Izkazali so se z ubranim petjem ter dovršenim izvajanjem slovenskih in argentinskih plesov. Skratka, predstavili so bogato dediščino dveh kultur. Pri nastopu sta jih spremljala kitarista. Med drugim so izrekli naslednji misli: »In peli bomo, dokler bomo govorili; slovensko govorili in zato dvakratno peli.« Pa še: »Jezik je pesem, pesem je domovina; pojoč pošiljamo pozdrav tej domovini.«

Plesno-pevskemu nastopu je sledil pogovor, ki ga je vodil novinar Ivo Jevnikar. Dotaknili so se različnih vidikov odnosa mladih do slovenščine in matične domovine, življenja v Južni Ameriki ter seveda vtisov, ki so jih zbrali med obiskom domovine svojih prednikov. Povedali so, da večinoma izhajajo iz mešanih zakonov, a so jih starši kljub temu spodbudili k obiskovanju pouka slovenščine in kulturnih prireditev. Njihovo prostovoljno delo in trud

je kronal obisk domovine staršev. Obiskali so različne kraje v Sloveniji, nekateri med njimi pa tudi sorodnike. Odpravili so se tudi na Koroško, v soboto pa še v zamejstvo, tako da so videli in spoznali marsikaj, o čemer so doma le poslušali. V Ljubljani obiskujejo tudi tečaj slovenščine, na katerem bodo utrdili svoje dosedanje znanje.

Jevnikar jim je povedal tudi, da so gostje vasi Podgora, kjer so fašisti leta 1936 zastrupili Lojzeta Bratuža. Nazadnje je mlade pozdravil predsednik SSO Walter Bandelj, ki jim je čestital za ves trud, ki ga vlagajo v ohranjanje jezika in kulturne dediščine, ter jim zaželel, da bi pridobljeno znanje prenesli tudi na mlajše rodove.

Vreme je viselo na nitki in prav med zaključnimi mislimi je srečanje prekinil rahel dež, zato se je nadaljevalo v pokritih prostorih podgorskega župniškega doma. Tam smo izvedeli tudi, da je eden izmed maturantov bratranec nogometaša argentinske prve lige Andrésa Vombergarja, ki je pred leti igral tudi za ljubljansko Olimpijo, zdaj pa nastopa za moštvo San Lorenzo iz Buenos Airesa. Za ta klub je vneto navijal tudi pokojni papež Jorge Bergoglio.

Na voljo je bila tudi zgibanka, v kateri so predstavili delo in prizadevanja mladih maturantov. V njej smo prebrali misel, ki je nekakšno geslo teh mladih: »Ko grem v Slovenijo, sem Argentinec – ko sem v Argentini, sem Slovenec. Toda v pesmi sem eno.«

O obeh dogodkih je poročala tudi italijanska televizija RAI.

[- Osamosvojitve Slovenije skozi oči Mariane Poznič, Helene Jaklitsch in Marijana Markežiča](#)

[- Zamejski dan skupine slovenskih maturantov iz Argentine](#)

ODTISI 3 - 2026 SPET NA SV. VIŠARJAH

Svete Višarje so res svete. Že dolga leta prihajajo ljudje v cerkev, posvečeni Materi Božji v romarskem, spokornem duhu. Najprej peš, nekateri noseč polena za ogrevanje cerkvenih prostorov, vsi pa svoje skesane duše in potrebe po novih milosti, ki bi jim olajšale težo življenja in poti proti večnosti. Danes je sicer še možen peš dostop do Marijine cerkvice, vendar nam mehanika in elektrika ponujajo lažji dostop z malimi gondolami, ki v nekaj minutah premostijo višinsko razliko

med Žabnicami in Sv. Višarjami (1 000 m).

A so svete Višarje tudi lepe. Z njih je krasen razgled po okoliških gorah, ki zavzemajo poglede na tromeji Slovenije, Avstrije in Italije. Pa so tudi prijetne, še posebej, če se na njih zberejo romarji in pohodniki iz vsepovsod. Da ne govorimo še o sončnem vremenu, ki vso okolico še olepša, obarva.

2. avgusta je bilo sveto, krasno, prijetno, ko se je zbralo veliko število Slovencev na 38. romanju treh Slovenij, matične, zamejske in v svetu. Tudi to pot sta Rafaelova družba in Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi pripravili tako romarsko mašo kot spremljajoči kulturni program.

Mašo je daroval nadškof dr. Ivan Jurkovič, sedanjí papežev nuncij v Kanadi, z njim pa več izseljenskih duhovnikov, ki skrbijo za naše rojake po raznih evropskih državah. Da je cerkev bila čisto polna vernikov, ki so zbrano sodelo-

vali pri sveti daritvi, je samoumevno.

Sicer pa je dan pričel že pred mašo, ko sta prisotne pozdravila Izidor-Dori Pečovnik, predsednik Zveze in dr. Helena Jaklitsch, državna sekretarka na Uradu RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Helena je še posebej spomnila na besede dr. Lamberta Ehrlicha (rojenega v

Žabnicah, ob vznožju Sv. Višarij), ki je razvil svojo misel o svobodnem in samostojnem slovenstvu.

Glavno besedo pa je imel dr. Zvone Štrubelj, ki je povezal Primoža Trubarja in Srečka Kosovela z naslovom Pot od Trubarja do Kosovela. Oba imata vidno mesto v zgodovini slovenske besede. Dr. Štrubelj dobro pozna Trubarjevo delo za slovenski narod, pa je oba povezal s Kosovelovimi besedami »Moje življenje je moje, slovensko, sodobno, evropsko in večno«. Prijetno podajanje je še popestrilo recitiranje Kosovelovih pesmi msgr. Janka Krištofa, dekana v Bilčovsu na Koroškem.

Po maši smo se spet zbrali za cerkvijo. Janko Krištof je dodal še nekaj Kosovelovih (vsako leto izbere pesnika in naštudira na pamet izbrane poezije), s pesmijo nas je obogatil kvartet Sanje s Koroške (ki je tudi pel med mašo).

Posebno noto pa že vrsto let predstavlja kvartet klarinetov Godbe ljubljanskih veteranov.

Predavatelj je govor začinil z nekaterimi svojimi življenjskimi ocvirki. Na koncu pa je, v potrditev višarske domačnosti, vsem udeležencem postregel s pokušino ajdovih žgancev!

Romanje-srečanje bi kljub bogatemu verskemu in kulturnemu programu ne predstavljalo polnosti, ki človeka prevzame, če mu ne bi prištetli še družabnega dela. Veselega pozdravljanja ni ne konca ne kraja, od spodnje postaje žičnice pa do ploščadi za cerkvijo. In vsak si želi: da bi tudi naslednje leto sijalo sonce, pa da bi spet srečal ljube mu znanke in prijatelje.

GB

OkrOgle OBLETNICE | *Notar Josip Lesar* (1 9 0 1 - 1 9 8 4)

Pred 125 leti, 13. septembra 1901, se je v Hrovači pri Ribnici na Dolenjskem rodil Josip Lesar, notar, politik, urednik, zgodovinar ter kulturni in socialni delavec med slovensko skupnostjo v Argentini.

Josip Lesar se je kot osmi od trinajstih otrok Antona Lesarja in Terezije, rojene Hren, rodil 13. septembra 1901 v Hrovači (domačini ji rečejo Hrvača). Bil je zelo bister fant, zato je po končani ljudski šoli v Ribnici let 1913 nadaljeval šolanje v Ljubljani na škofijski gimnaziji v Zavodu sv. Stanislava. Leta 1917 mu je umrl oče, ki je med prvo svetovno vojno moral prevažati les za avstrijsko vojsko, kar je bilo silno garanje, leta 1918 pa je med epidemijo španske gripe umrla še mati.

Že v gimnaziji se je ob razpadanju Avstro-Ogrske monarhije in nastajanju Jugoslavije začelo Josipu prebujati zanimanje za politiko. Po končani maturi se je odločil za študij prava in se vključil v akademski klub Danica, kjer je v zadnjem študijskem letu prevzel mesto podpredsednika. V teh letih je skupaj z drugimi somišljeniki ustanovil Akademskoga Orla in v Ribnici sodeloval s Podružnico Slovenske dijaške zveze, kateri je dve leti tudi predsedoval. Preživiljal se je predvsem z inštrukcijami, med počitnicami pa je rad pomagal doma pri kmečkih opravilih.

Po uspešno zaključenem študiju je od leta 1926 do maja 1934 delal kot notarski koncipient pri ribniškem notarju dr. Grobelniku. V tem obdobju se je pogosto družil z ribniškim dekanom Antonom Skubicem, ki je bil lokalni vodja Slovenske ljudske stranke, katere nazore je tudi Josip Lesar podpiral. Leta 1930 se je poročil z Alojzijo Lunder, učiteljico ljudske šole v Ribnici. Rodili sta se jima dve hčerki: Irena (1931) in Regina (1932).

Leta 1934 se je Lesar z družino preselil v Brežice, kjer je bil imenovan za javnega notarja. Tam je Josip postal tudi vidni član SLS in politični vodja v okraju. Za tri poslovne dobe je postal banski svetnik ter zastopal svoj okraj kot znan gospodarski strokovnjak. Kmalu je bil izvoljen tudi za načelnika Okrajnega cestnega odbora. Kandidiral je tudi za župana, a pri tem ni uspel. Leta 1940 je bil imenovan za komisarja Hranilnice mestne občine.

Ko so leta 1941 Brežice zasedli Nemci, se je z družino umaknil v rojstno Ribnico, ker mu je nemška upravna oblast grozila. Tako opiše v "Pismu potomcem": " V petek dne 25. aprila 1941 se je nenadoma pojavil v moji notarski pisarni gestapovec in me odvedel k Bezikahauptmannu. Ta mi je brez uvoda povedal: "Vaša služba okrajnega cestnega načelnika je končana. Ključne pisarne boste izročili osebi, ki jo bo določila Gestapo." Na moje vprašanje, kaj bo z mojo notarsko pisarno, je naglo odgovoril: "Tudi to bo povzela Gestapo." S tem sem vedel dovolj, zlasti še, ker se je Suete popraskal za ušesom; sklepal sem, da je povedal preveč. "Izselili nas bodo" mi je bliskoma šinilo skozi možgane. Naglo sem se zavedel. Suete-ju sem povedal, da imam ženo in dve hčerki, ki želijo priti k svoji mami oz. stari mami. Ali bi ne bil tako ljubezniv, da

bi mi dal dovoljenje za potovanje v Ribnico? Nekam zamišljen se je ozrl skozi okno. Morebiti se je v njem le oglasil kak človeški čut, - sem si mislil in koval železo dalje. Da sem jurist kot on; da smo juristi zato na svetu, da delamo red in da poznam prav dobro nemški red, ki uživa vso slavo v svetu. In da se popolnoma zanašam na nemško pravičnost. Po kratkem poudarku je rekel: "Dobro, dal vam bom potno dovoljenje, oziroma Vam ga bo po mojem nalogu dala Gestapo." Na moje vprašanje, kdaj naj odpotujem, mi je osorno povedal: "Izginite takoj!" "Še danes?" sem ga vprašal in rekel je "Še danes!" Ker se je to vršilo okrog 2. ure popoldne, je bilo na odhod tega dne nemogoče misliti. Kajti edini in zadnji vlak proti Ljubljani je odpeljal ta dan ob 5. uri popoldne. Ko sem Sueteju povedal, da je danes nemogoče, je samo zmignil z rameni in me odslovil."

V Argentini notarju Lesarju ni uspelo nostrificirati svojih študijev prava pri argentinskih oblasteh. Zaposlil se je kot uradnik na državnem ministrstvu za javna dela (Ministerio de Obras Públicas de la Nación), kjer je delal do upokojitve.

Po odhodu so Lesarju Nemci zaplenili vse družinsko imetje v Brežicah. Italijanske oblasti so Josipa poslale v internacijo v Kočevje, od koder se je bolan vrnil šele po koncu italijanske okupacije, septembra 1943. Zaradi partizanskega nasilja in nemške nevarnosti se je po navodilih SLS umaknil v Ljubljano, kjer je po prebolelem tifusu nastopil mesto tajnika Ljubljanskega podpornega gibanja, ki mu je predsedoval pisatelj Narte Velikonja.

5. maja 1945 je z družino ponovno bežal, tokrat zaradi strahu pred partizanskim nasiljem. Pot jih je vodila preko Kranja, Tržiča in Ljubelja do Celovca. Iz Celovca je že po treh dneh odšel v Videm, od tam pa v begunska taborišča po Italiji (Monigo, Servigliano in Senigallia). 5. maja 1948 se je z družino preko Nemčije vkrcal na ladjo, ki jih je 23. maja 1948 pripeljala v novo domovino, Argentino.

V Argentini notarju Lesarju ni uspelo nostrificirati svojih študijev prava pri argentinskih oblasteh. Zaposlil se je kot uradnik na državnem ministrstvu za javna dela (Ministerio de Obras Públicas de la Nación), kjer je delal do upokojitve.

Zavzeto je sodeloval pri organiziranju povojne emigrantke skupnosti v Argentini.

Uredil je tudi več zgodovinskih zapisov, nekateri so bili objavljeni, druge pa hrani Študijski center za narodno spravo (SCNR) in so dostopni v digitalni obliki.

Notar Lesar je umrl v Buenos Airesu eno leto po ženini smrti, 4. novembra 1984.

JAVNO DELO NOTARJA LESARJA ZA SLOVENSKO SKUPNOST V ARGENTINI:

• Josip Lesar je bil odbornik Slovenskega katoliškega akademskega starešinstva (SKAS).

• Notar Lesar je bil tudi odbornik Društva Slovencev (sedaj imenovanega Društva Zedinjena Slovenija) med leti 1949 in 1952. Leta 1952 je bil imenovan član Nadzornega odbora.

• V Društvu Slovencev je notar Lesar bil ustanovni in dolgoletni član Gospodarskega sveta - posvetovalnega organa Društva Slovencev.

• Gospodarski svet je predlagal na seji Društva Slovencev dne 28. oktobra 1950 (navzoči: Stare, Osojnik, Smersu, Albreht, Ivan Kralj, Lesar, Herman Kralj, Markež, Pernišek), da društvo dobi svoje lastne prostore. Odbor je sklenili, da bodo dali na prihodnjem OZ predlog, katerega bodo utemeljili z dejstvom, da so prostori na Victor Martinez-u 50 začasni. »Zato je potrebno, da se odbor Društva Slovencev takoj začne baviti z vprašanjem lastnih društvenih prostorov. Novemu odboru se nalaga dolžnost, da posveti temu vso pozornost in stori vse potrebno, da Društvo Slovencev čim prej pride do lastnega doma ali pa do lastnih prostorov.« Seveda so najprej mislili na hišo na ulici Ramon L. Falcon 4158, ki jo je Društvo imelo v najemu od 10. aprila 1948. Ker pa je bilo jasno, da leta 1950 DS samo ne bo moglo kupiti kake večje stavbe s kolikor toliko ugodno lego, so se nekateri odborniki začeli zanimati za nakup večjega zemljišča, kjer bi sčasoma postavili društvene prostore in uredili ostali prostor za vrt, igrišča itd. Tako je med drugimi notar Lesar predlagal nakup zemljišča v Moronu, kjer se je zgradila Slovenska Pristava. Društvu Slovencev pa je notar Lesar pojasnil, da jih to ne sme zadrževati, da ne bi iskali kake večje stvari v (glavnem) mestu (hiša na ulici Ramon L. Falcon je bila končno kupljena 18. aprila 1954).

• Notar Lesar je imel bistveno zaslugo pri nakupu in ureditvi Slovenske Pristave. najprej je bil naprošen, naj prevzame predsedstvo pripravljalnega odbora za nakup zemljišč Slovenske Pristave. Notar Lesar je na sejah Društva Slovencev poročal o Pristavi in njenem nakupu ter je prosil zastopnike organizacij, naj bi med članstvom priporočali nakup delnic po 200 pesov. Zastopniki navedenih društev in ustanov so Lesarjevo poročilo o Pristavi in nakupu tega lepega in prostranega sveta "z zadovoljstvom in odobravanjem vzeli na znanje in obljubili, da bodo njihove organizacije in društva sodelovale pri nakupovanju delnic in med člani vodile propagando za njihov nakup«, kakor je zapisano v sejnem zapisniku. Podpis dokončne kupoprodajne pogodbe za Pristavo je bil 16. junija 1951. Do leta 1959 je notar Lesar vodil urejanje in zgradbo Slovenske Pristave.

• Notar Lesar je imel tudi pomembno vlogo pri nakupu zemljišč, kjer je potem nastala Slovenska vas. Bil je glavni sodelavec msgr. Janeza Hladnika. O nastanku Slovenske vasi je tako poročal za Zbornik Svobodne Slovenije: "V začetku leta 1949 je bila razpisana dražba za veliko zemljišče, na katerem bi moglo zrasti sčasoma 130 primernih stavbišč. Msgr. Hladnik je sporočil to interesentom, ki so poslali oglednike. Po poročilu teh oglednikov so interesenti — okrog 70 jih je bilo tedaj — na svoji skupščini 27. marca 1949 sklenili, da se zemljišče kupi, obenem pa izvolili svojo upravo.« Prvi odbor za Lanus je bil sestavljen takole: Janez Hladnik, ki naj bi zastopal družbo 70 interesentov pri oblasteh, notar Jože Lesar, ki naj bi vodil vso administracijo, ing. Šalehar Rajko naj bi bil tehnični izvedenec, Albin Magister in Franc Jager pa naj bi poslovala kot pomožna blagajnika."

V istemu poročilu je napisano: "Notar Lesar je povzel, da »so hiše pričele rasti. Tedaj sva se obrnila na nekatere naše ljudi, zlasti

gradbenike, da bi ustvarili nekaj načrtov za tipične slovenske hiše. Tako naj bi zraslo slovensko naselje v Argentini po načinu, kakor so ustvarili svojstvena naselja n. pr. Nemci ali Angleži. Pa žal tudi ta misel ni našla ugodne rešitve, kajti kupci niso mogli predolgo čakati na skupen začetek zidanja zaradi pomanjkanja denarja in stanovanjske nuje. Ta ko je vsakdo gradil s sredstvi, ki so mu bila na razpolago, in večinoma se poslužujoč medsebojne pomoči, ki je pomenila najcenejši način delovne sile. Ako bi tedaj imeli Slovenci na razpolago potrebni kapital za dajanje gradbenih posojil, bi bil morebiti nastal s slovensko naselbino v Lanusu svojstven slovenski spomenik v Argentini. Naša revščina pa nam je to preprečila.«

• Od vsega začetka je Društvo Slovencev imelo namen ustanoviti tudi Denarni zavod ali Slovensko hranilnico in posojilnico, ki bi prispevala v socialne namene društva in pomagala s posojili z nizkimi obrestmi novonaseljencem priti do zemljišča in stanovanja. Notarja Lesarja je Društvo Slovencev zaprosilo, naj organizira pripravljalni odbor, ki naj bi zadrugo ustanovil. Lesar je preveril razne možnosti v skladu z obstoječimi zakoni. Poročal je, da zakon dopušča hranilnico in posojilnico. Sklenili so, da se ustanovi Slovenska zadružna banka - Banco Cooperativo Esloveno. Lesar je pripravil celo pravila zadruge, a se je potem vsa akcija za ustanovitev slovenske hranilnice ustavila, ker med rojaki ni bilo resnega zanimanja. Je pa zamisel o slovenski hranilnici ostala in, ko je čas dozorel, je bila ustanovljena hranilnica "Sloga".

• Notar Lesar je Društvu Slovencev predlagal ustanovitev "Posmrtninskega sklada", ki bi svojcem pokojnega nudil denarno pomoč. Odbor DS 18. novembra 1949 sprejel sklep o ustanovitvi posmrtninskega sklada (PS): "Vsi člani D. S. se zavežejo plačati ob smrti člana D. S. ki ima urejeno članarino, po en peso. Tako nabrana vsota se izroči rodbini (mož, žena, oče, mati, otroci, bratje in sestre) umrlega člana. Ako pa teh nima, se iz te vsote prispeva h kritju pogrebnih stroškov. Zaradi lažjega poslovanja bo s 1. januarjem 1950 D. S. pobralo pri članih še prispevek za tri primere naprej.« Izdelan je bil "Pravilnik o posmrtninskem skladu«, ki ga je naslednji občni zbor potrdil in sprejel.

• Društvo Slovencev je tudi od vsega začetka organiziralo nadaljevanje pouka v slovenskem jeziku za otroke in mladino. Že na seji 2. februarja 1949 je bil razgovor o potrebi ustanovitve lastne slovenske šole. Na seji 25.3.1949 so spet razpravljali o šolskem vprašanju. Notar Lesar je omenil, da so o tem govorili tudi na seji SKAD-a, in je predlagal, naj bi DS sklicalo sestanek, na katerega bi povabili šolske nadzornike in učitelje, ki so med nami; v imenu SKAD-a je utemeljil zadevo Lesar z besedami: »ker je to splošno narodno vprašanje, naj ga reši Društvo Slovencev«. Tako je Društvo Slovencev vzelo pod svoje okrilje organizacijo sobotnih slovenskih šol

OKROGLE OBLETNICE | NOTAR JOSIP LESAR (1901 - 1984)

→ iz strani 5

za otroke, delo ki opravlja še danes.

• Leta 1952 se je na “Slovenskem katoliškem shodu v izseljenstvu” ustanovil “Slovenski katoliški kulturni svet”, katerega član je bil tudi notar Lesar. Slovenski katoliški kulturni svet je bil na nek način predhodnik Slovenske kulturne akcije.

ZGODOVINSKI ZAPISI NOTARJA LESARJA:

• Notar Lesar je vedel, da je ribniški dekan Anton Skubic imel zapisano “Zgodovino Ribnice in ribniške pokrajine”. Lesarju je uspelo besedilo dobiti v Argentino, kar v času komunističnega režima v 50. letih nikakor ni bilo enostavno. Znanca duhovnika Franca Frica je leta 1958 prosil, da je ta organiziral, da se je besedilo pretipkalo in v več delih poslalo Lesarju v Argentino. Lesar je obširno besedilo korigiral, ga dopolnil z novejšimi podatki, napisal uvod in leta 1975 v samozaložbi izdal 786 strani debelo knjigo, ki še danes velja za enega od temeljev poznavanja ribniške zgodovine.

• Med drugo svetovno vojno je spisal “Seznam požganih vasi med drugo svetovno vojno na območju Dolenjske, Bele krajine, Ljubljane in okolice”. Ta je edinstven dokument iz katerega je razvidna razsežnost okupatorjevega in revolucionarnega nasilja po različnih občinah. Iz njega izvemo, da so med drugo svetovno vojno na območju občine Ribnica požgali in porušili 229 hiš, 306

gospodarskih poslopij, sedem šolskih stavb, štiri žage, dva mlina, en grad, en prosvetni dom in en gasilski dom. V občini Grosuplje so popolnoma požgali 14 naselij in delno požgali 35 naselij. Na območju Litije so uničili 414 domačij. Nemci so izselili prebivalce iz 34 naselij. Iz seznama je razvidno tudi, kdo je požig stavb oziroma vasi povzročil. Lesarjeve originalne zapiske kot tudi zvezek, ki je sedaj dostopen v digitalni obliki, hrani Študijski center za narodno spravo.

“*Vse to pisanje je podobno nekakemu pismu, pisanemu pozneje živečemu. Naj bi on spet po svoje napisal pismo svojemu potomcu! Mislim, da bi to utegnilo povezati rodove med seboj v ožjo rodbinsko zvezo.*”

• Pismo potomcem: Zapis življenjske kronike, zanimivih spominov in pogledov na svet. V uvodu je notar Lesar zapisal: “*Odkar sem po sili razmer moral zapustiti rodno zemljo, še v povečani meri pogrešam opisovanja preteklosti svojih najbližjih, domačih razmer, itd. Zato se mi je porodila misel, da bi zapustil potomcem nekaj, kar bi jih spominjalo na prednike, na njih življenje in na njih delo. Vse*

to pisanje je podobno nekakemu pismu, pisanemu pozneje živečemu. Naj bi on spet po svoje napisal pismo svojemu potomcu! Mislim, da bi to utegnilo povezati rodove med seboj v ožjo rodbinsko zvezo. Zdi se mi, da Slovenci, kot mlad in neznoten narodič pogrešamo tega načina spoznavanja svoje zgodovine.”

• “Nekaj pogledov na 50 let slovenske preteklosti (1900–1950)” je Lesar v letih 1951–1952 zapisal v času emigracije v Buenos Airesu. Obsega 123 strani, original tudi hrani SCNR. Besedilo predstavlja osebno, analitično in iskreno razmišljanje o burni slovenski zgodovini prve polovice 20. stoletja. Lesar kot emigrant in očividec usodnih prelomov ponuja kritičen, a berljiv in napet pregled političnih, narodnih, verskih in moralnih vprašanj, ki so po njegovem mnenju oblikovala usodo slovenskega naroda. V zapisku ostro obsoja komunistično nasilje med in po drugi svetovni vojni: “*Glavna sila komunistične propagande je bila njena tajinstvenost, konspirativnost, hlimba resničnosti in pravičnosti. Borba za osvoboditev naroda izpod okupatorja je bila bolj krinka za borbo za izključno oblast nad slovenskim narodom. Kdor je takrat samo skušal to krinko odkriti, je bil brezpogojno odstranjen. Komunistična partija Slovenije (KPS) pa je nasprotno pri svojih političnih nasprotnikih neusmiljeno trgala take krinke, za katere bi se bili oni sami utegnili skrivati, in je nasprotnike javno razgaljala, dasiravno razgalitve ni bilo niti treba. Ker je KPS to dosledno izvajala, je žela uspehe. Vsak ji je moral verjeti: kdor ji ni verjel, je bil zapisan likvidaciji. Torej: načrtna,*

preračunana, vztrajna, nepopustljiva, konspirativna borba za dosego končnega cilja: Popolna oblast stranke KPS!”

• “Hrvača, opis gospodarske strukture kmečke vasi” je izredno bogata in zanimiva knjiga, ki obravnava gospodarsko strukturo, običaje in življenje na rojstni vasi notarja Lesarja. Napisal jo je v prvih dveh letih begunstva v Argentini. Knjigo je leta 2023 izdalo Vaško etnološko turistično društvo Hrovača. Ob izidu te knjige je v našem glasilu Svobodna Slovenija v “Odtisih” GB lepo napisal: “Danes bi notarju Lesarju verjetno - in z vso pravico - poklonili kako priznanje za opravljeno delo.”

Pripravil: **Jože Jan**

Viri: Svobodna Slovenija, Zborniki Svobodne Slovenije, Obrazi slovenskih pokrajin, Zakladnica spominov SCNR, Muzejsko društvo Ribnica, Družina, Glas s Pristave, Zbornik dela v zvestobi in ljubezni - dr. Jože Rant

V SVOBODNI SLOVENIJI pred 70 leti

NAŠA SKRB IN DOLŽNOST

Svobodna Slovenija, Leto XV - Številka 35 (30. 08. 1956)

O slovenskem protikomunističnem emigrantskem tisku smo že ponovno poročali. Poudarjali smo njegov pomen in njegovo važnost. Naglašali zlasti, da je treba storiti vse, da bo ta tisk v svetu lahko nemoteno izhajal in nadaljeval tradicijo slovenskega predvojnega demokratičnega tiska doma.

Več razlogov je, da danes znova govorimo o tem vprašanju.

Glavni je gotovo ta: Tisk je za slovensko protikomunistično emigracijo v svetu tako velika narodna, kulturna in politična potreba, da nikdar ni odveč naglašati njene važnosti. Vsi bi se morali v mnogo večji meri zavedati, da je to edini svobodni slovenski tisk, ki brani demokratske principe in težnje slovenskega naroda, ki v svobodnem svetu opozarja javnost na komunistično nasilje in krivice doma in se po svojih močeh bori za resnično osvoboditev domovine. Slovenski protikomunistični tisk v svetu je komunističnemu režimu doma silno neljub. Vse stori, da bi ga zatrl. Zaveda se, da je sleher na številka slovenskega emigrantskega lista v velikem svetu nov dokaz sile in odpornosti slovenske protikomunistične emigracije, katere komunistična lažniva propaganda ne more omajati v njenem stališču, da raje

živi v svobodi v tujini, kakor pa v sužnosti v lastni domovini.

Je ponovljena obtožba neurejenih razmer doma in nov dokaz, da v domovini narod še vnaprej ječi pod komunističnim nasiljem in diktaturo. Zaradi tega komunistični režim doma ne bi bil ničesar bolj vesel kakor tega, če bi dosegel, da bi moral prenehati izhajati slovenski protikomunistični list v emigraciji.

Da se te želje komunistov doma ne bi izpolnile, je pa v resnici treba storiti vse in list zlasti gmotno podpreti. V tem pogledu bi rojaki lahko storili mnogo več, kot pa so doslej. Koliko je še dobro situiranih slovenskih ljudi, ki bi se na list lahko naročili, pa jih doslej še nimamo med naročniki. Vsak posameznik lahko tu pomaga in začne kar pri svojem prijatelju in znancu. Načelo bi moralo biti: Slovenski list mora imeti naročen vsak zaveden Slovenec. Naj bi ne bilo slovenske družine, v katero ne bi zahajal slovenski časopis!

Saj je slovenski list najboljši prijatelj slovenske emigracije. Je živa vez, ki veže in druži slovenski živelj ne samo v Argentini, ampak po vseh delih sveta. Ganljiva so pis-

ma, ki jih dobiva uredništvo Svobodne Slovenije od rojakov, ki so čisto sami v kakem zapuščenem kraju, n. pr. v Braziliji, Venezueli, Boliviji, Peruju, ali pa celo v Indiji in v daljni Novi Zelandiji. Kako so veseli, kadar jim pride slovenski list v roke! Nekateri veliko žrtvujejo, samo, da list čimprej dobe. Zato ga naročajo z letalsko pošto in celo priporočeno! Nekateri od teh rojakov niso prišli več v slovensko družbo, odkar so leta 1948 in 1949 zapustili Evropo. Edino slovensko branje jim je slovenski list, ki jim ga pošiljamo od tukaj. Kako hvaležni so ti ljudje za brezmejni idealizem tistih, ki doprinašajo toliko osebnih in materialnih žrtev, da slovenski list redno vsak teden lahko izide. Ti rojaki znajo ceniti slovenski list in vedo, kaj je zapuščenemu človeku v velikem tujem svetu časopis v materni besedi.

Z obžalovanjem moramo priznati, da nekateri Slovenci v Argentini vsega tega, kar imajo tu, ne znajo dovolj ceniti. Ne zavedajo se v zadostni meri, kaj pomenijo za ohranitev slovenskega življa v tujini v materni besedi pisani listi, revije, razni kulturni in verski sestanki, slovenske maše, gledališke predstave, lastne organizacije, športne in družabne prireditve. Predaleč bi nas odvedlo, ako bi se podrobneje pomudili pri vseh teh vprašanjih. Naš namen je danes govoriti znova samo o potrebi in važnosti slovenskega lista in tiska sploh.

Pri težavah, ki jih imamo z izdajanjem lista smo veseli vsakega novega naročnika. Veseli smo, ker vidimo, da zanimanje za list raste in z njim zavest v izpolnjevanju dolžnosti slovenskega izseljenca. Veseli smo posebno tistih, ki ob naročilu lista sporočajo, da so z veseljem dočakali trenutek, ko jim gospodarske razmere dopuščajo, da se Svobodna Slovenija, ki jo tako radi berejo, pojavi v njihovi hiši. Nič pa nismo veseli sporočila, da kdo odpoveduje list, češ, da ga bo v bodoče bral pri sosedu ali sorodniku. Res se s tem število bralcev ni znižalo. Res je tudi, da je pri tem prizadeta blagajna lista. Res pa je zlasti, da je tak korak pogosto prvi korak na poti od-tujitve od slovenske skupnosti. Posebno žalostno pa je sporočilo, ki smo ga dobili, češ, da lista ni treba pošiljati, ker “ga tako nimajo časa brati”. Za materino besedo nimajo časa! Ko smo se zanimali za ozadje, smo ugotovili, da se je gospodarsko stanje naročniku vidno izboljšalo in mu je postal slovenski časopis premalenkosten.

Kartoteka naročnikov izseljenskega lista je zanimiva stvar. Je verna slika zavednosti izseljencev. Mnogo jih je v kartoteki naročnikov, ki s težavo izpolnjujejo obveznosti, pa jih le izpolnjujejo. Marsikoga pa bi oblila rdečica sramu, če bi pregledoval kartotečni seznam in bi videl notri svoje znance in prijatelje, za sebe pa ne bi našel opravičila, da ga ni med njimi.

IZ DOMAČIH LOGOV | *Veliki srpan*

Občutek imam, kakor da je pred le nekaj dnevi do mene prišla pobuda za pisanje v Svobodno Slovenijo, pa smo v resnici že krepko zakorakali čez polovico leta. Ko vam to pišem, smo že v prvih dneh kimavca, zato se malo ozrimo, kaj vse je veliki srpan prinesel matični Sloveniji. Za začetek pa malo vpogleda v preteklost.

Avgust je osmi mesec v letu po gregorijanskem koledarju in ima 31 dni. V antiki se je mesec imenoval Sextilis, kar pomeni šesti mesec. Leta 8 pr. n. št. so ga preimenovali v avgust v čast rimskemu cesarju Avgustu, prvemu rimskemu cesarju. S tem so se mu zahvalili za pomembne vojaške zmage in mir v rimskem cesarstvu, saj se je rimsko leto nekoč začelo marca. Ko so Rimljani kasneje dodali januar in februar, je Sextilis postal osmi mesec.

Avgust je v Sloveniji osrednji poletni mesec, pogosto najbolj vroč v letu, letošnje leto celo rekordno vroč; po trajanju in doseženih temperaturah. V Sloveniji je to čas poletnih počitnic, dopustov in potovanj. Veliko ljudi preživi avgust ob morju, v gorah ali doma ob različnih prireditvah.

Letos smo v velikem srpanu opazovali sončev mrk, hkrati pa tudi Perzeide – enega najlepših meteorskih rojev.

Narava je v avgustu bogata. Zori sadje, koruza, grozdje, potekajo žetve in priprave na jesen, čeprav bo suša letošnji pridelek kar precej zmanjšala. Dnevi se velikega srpana začnejo počasi krajšati, večeri pa so prijetni in topli.

In še modrost starih: »Če bo ob Porcijunkuli (2. 8.) vročina, huda bo prihodnja zima. Če se megla jutraj dviguje, vreme slabo napoveduje. Če jutraj zemlja meglo posrka, lepo vreme na vrata trka. Če se avgusta po gorah kadi, kožuh si kupi za zimske noči.«

Tudi domače politično prizorišče je bilo podobno razgreto kot vreme. Konec avgusta in v začetku septembra se je vnela

ostra razprava o poslanski imuniteti v DZ, kjer je večina poslancev glasovala o zadevah, povezanih s politično prihodnostjo Roberta Goloba. V občinah že potekajo priprave in prve uradne kandidature za prihajajoče lokalne volitve, med drugim v Velenju in Šoštanju.

V okviru blejskega strateškega foruma se je odvijalo srečanje premierjev sosednjih držav. Na Bledu so se mudili slovenski premier Janez Janša ter premierji Češke, Hrvaške in Madžarske, ki so poudarili, da Evropska unija potrebuje spremembe na področju migracij, energetike in obrambe. Zunanji minister Tone Kajzer je komentiral zahvale izraelskega vodstva in poudaril nadaljnje prilagajanje zunanjepolitičnih stališč, saj se nova slovenska vlada ni pridružila ponovljeni izjavi EU glede izraelskih naselbin na Zahodnem bregu.

Na športnem področju je najbolj odmeval pričetek kolesarske dirke po Španiji. Naš as Tadej Pogačar je po sobotnem padcu utrpel zlom ključnice in pretres možganov, zaradi česar so zdravniki in ekipa nakazali verjeten predčasen konec njegove sezone 2026. Kljub temu so iz njegovega tabora sporočili, da ostaja psihično močan.

Veliki šmaren je glavno versko dogajanje v Sloveniji v velikem srpanu. Gre za največji Marijin praznik v Katoliški cerkvi in vseslovenski državni praznik, ki vsako leto privabi desettisoče vernikov in romarjev.

Glavne slovesnosti in dogodki ob velikem šmarnu so se odvili na Brezjah, Ptujski in Sveti Gori. Slovesnosti so se začele že na predvečer, 14. avgusta, z večerno mašo in procesijo z lučkami. Glavno praznično sveto mašo je 15. avgusta na Brezjah ob 10. uri daroval ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore, potekala pa je tudi tradicionalna 34. izročitev slovenskega naroda Mariji. V župniji Grad na Goričkem so imeli Veliko mašo. Med 14. in 16. avgustom je pri Gradu potekalo obsežno praznovanje.

Vključevalo je blagoslov staršev in otrok, procesijo z lučkami, polnočno mašo ter osrednjo mašo 15. avgusta, ki jo je vodil upokojeni nadškof msgr. dr. Anton Stres. Naslednji dan je bilo organizirano še dekanjsko srečanje bolnih in ostarelih z bolniškim maziljenjem. Na Ptujski Gori in Sveta Gori so prav tako gostili več tisoč vernikov. Slovesna bogoslužja so vodili krajevni škofje, z izpostavljenimi sporočili o upanju, miru in pomenu družine v današnji družbi.

Letos pa mineva tudi 35 let od ponovne postavitve križa na Škrlatici. Zgodovina križa na Škrlatici (2740 m), drugi najvišji slovenski gori, je polna dramatičnih preobratov, saj je bil križ postavljen kot spomin, kasneje uničen iz ideoloških razlogov in po osamosvojitvi na pobudo Slovenskega goriškega kluba Skala ponovno obnovljen.

Zgodba križa na Škrlatici sega daleč nazaj, tja v leto 1934, ko se je skalaš Sandi Wisiak po smučarski nesreči na Rožci zadal obljubil, da bo na vrhu Škrlatice postavil križ, če bo uspešno okreval. Žal pa je Wisiak pred izpolnitvijo obljube v nesreči umrl v gorah. Njegovi tovariši iz Turistovskega kluba Skala so prevzeli njegovo oporoko in 26. avgusta 1934 na vrh zanesli ter postavili več metrov visok železen križ. Križ je 4. avgusta 1935 uradno blagoslovil tedanji ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Sledilo je mračno obdobje po drugi svetovni vojni in uničenje. Kmalu po koncu vojne, 5. avgusta 1945, so na križ pritrdili spominsko ploščo padlim partizanom. Kljub partizanski plošči so v obdobju povojne komunistične oblasti nasprotniki verskih simbolov križ napadli. Leta 1953 so ga »znani« neznanci odžagali ter skupaj s ploščo vrgli čez strmo severozahodno ostenje gore. Ostal je le kratek kovinski podstavek.

Ob 75-letnici ustanovitve TK Skala in po osamosvojitvi Slovenije pa so se začela prizadevanja za njegovo vrnitev. Nova različica križa je bila uspešno nameščena

na vrh leta 1996. Križ še vedno trdno stoji na vrhu "kraljice slovenskih gora" ter služi kot spomenik ponesrečenim gornikom in simbol skalaške gorniške tradicije. V soboto, 1.8. 2026, smo Skalaši z vzponom in kasneje z mašo v kapeli v Vratih to obletnico tudi dostojno počastili. V kulturnem programu po maši sem prebral tudi svojo pesem, napisano prav za obletnico in namenjeno kraljici naših gora.

Nad prepadi strmimi

Kraljuj, Škrlatica draga nad prepadi strmimi, kjer davni spomini prebujajo veter, ki iz daljave prinaša vonj macesnov in slovensko besedo.

Truden je moj korak, a vleče me k tebi, v zavetje skalaških spominov, kjer se duša umiri in pogum prebudi, ko je treba stopiti naprej.

Od nekdaj so bili ti vrhovi simbol slovenske duše, med vsemi pa ti, lepotica, najbolj srčna. V jutranji zarji se odevaš v škrlat, gledaš v preplezane smeri Skalašev in steze,

ki od sosednjih gora vodijo ljudi pod tvoj križ, in zvezde, ki tonejo v noč ...

Ti si naša moč, mi tvoji varuhi in tvoj ponos, nov rod Skalašev, ki roma v tvoj visokogorski kras. Sanjaj, Škrlatica draga. Nad prepadi strmimi. Pesem macesnov in slovenska beseda naj odmevata tod. Podnevi, ponoči, v vseh letnih časih. Iz roda v rod.

Pa lep pozdrav vsem do naslednjega meseca.

Franci M. Donko

DESDE LOS PAGOS ESLOVENOS | *Veliki srpan*

Siento como si la idea de escribir en Svobodna Slovenija se me hubiera ocurrido hace apenas unos días, pero en realidad ya hemos superado la mitad del año. Mientras escribo esto, transitamos los primeros días de septiembre, así que veamos qué es lo que *veliki srpan* dejó en nuestra querida Eslovenia. Para empezar, un breve vistazo al pasado.

Agosto es el octavo mes del año según el calendario gregoriano y tiene 31 días. En la antigüedad, el mes se llamaba *sextilis*, que significa «sexto mes» ya que el año romano comenzaba en marzo. En el año 8 a. C., se le cambió el nombre a agosto en honor al primer emperador romano, Augusto, como agradecimiento por sus importantes victorias militares y la paz que trajo al Imperio. Cuando los romanos añadieron enero y febrero, *sextilis* se convirtió en el octavo mes.

En Eslovenia, agosto es el mes central del verano, y a menudo el más caluroso del año. En este 2026 incluso ha batido récords de calor, tanto por su duración como por las temperaturas alcanzadas. En nuestro país, esta es la época de vacaciones y viajes. Mucha gente lo pasa en la playa, en la montaña o incluso en casa realizando diversas actividades.

Este año, durante *veliki srpan*, observa-

mos un eclipse solar, así como también las Perseidas, una de las lluvias de meteoros más bellas.

En agosto la naturaleza se encuentra en su máximo esplendor. La fruta, el maíz y las uvas maduran, se realizan las cosechas y se llevan adelante los preparativos para el otoño. Sin embargo, la sequía reducirá significativamente la cosecha de este año. En *veliki srpan* los días comienzan a acortarse poco a poco, y las tardes son agradables y cálidas.

Según la sabiduría de los antiguos: »Si en Porciúncula (2 de agosto) hace calor, el invierno que se avecina no es prometedor. Si la niebla se levanta por la mañana, el pronóstico del tiempo no acompaña. Si por la mañana el suelo absorbe la neblina, el buen tiempo está a la vuelta de la esquina. Si en agosto las montañas humean, compra un abrigo para las noches de invierno«.

La escena política nacional también se caldeó al mismo ritmo que el clima. A finales de agosto y principios de septiembre, se desató un acalorado debate sobre la inmunidad parlamentaria en la Asamblea Nacional, donde la mayoría de los diputados votaron sobre asuntos relacionados con el futuro político de Robert Golob. Ya se están llevando a cabo los preparativos

y las primeras candidaturas oficiales para las próximas elecciones locales en varios municipios, incluidos Velenje y Šoštanj.

En el marco del Foro Estratégico de Bled, se llevó a cabo una reunión de primeros ministros de países vecinos. El primer ministro esloveno, Janez Janša, y los primeros ministros de la República Checa, Croacia y Hungría estuvieron presentes en Bled, donde destacaron la necesidad de que la Unión Europea introduzca cambios en materia de migración, energía y defensa. El ministro de Asuntos Exteriores, Tone Kajzer, se expresó respecto al agradecimiento del gobierno israelí y subrayó la necesidad de ajustar aún más las posiciones en materia de política exterior, dado que el nuevo gobierno esloveno no se sumó a las reiteradas declaraciones de la UE sobre los asentamientos israelíes en Cisjordania.

En el ámbito deportivo, se destacó principalmente la carrera de ciclismo que atraviesa España. Nuestro as, Tadej Pogačar, sufrió una fractura de clavícula y una conmoción cerebral tras una caída el día sábado, lo que llevó a sus médicos y equipo a predecir un probable y prematuro final a su temporada 2026. Sin embargo, su entorno anunció que se mantiene fuerte anímicamente.

La Solemnidad de la Asunción de la Virgen María es la principal celebración religiosa en Eslovenia durante *veliki srpan*. Es la fiesta más importante en honor a la Virgen María en la Iglesia Católica y una fiesta nacional que atrae a decenas de miles de fieles y peregrinos cada año.

Las principales ceremonias y eventos tuvieron lugar en Brezje, Ptujška y Sveta Gora y comenzaron ya el 14 de agosto, con una misa vespertina y una procesión. La misa principal se celebró en Brezje el 15 de agosto a las 10:00 horas, y fue oficiada por el arzobispo metropolitano de Ljubljana, Stanislav Zore. También tuvo lugar la tradicional 34.ª consagración de la nación eslovena a la Virgen María. En la parroquia de Grad na Goričkem se celebró una misa solemne y entre el 14 y el 16 de agosto tuvo lugar una gran celebración en el castillo. Incluyó la bendición de padres e hijos, una procesión con faroles, la misa de medianoche y una celebración principal el 15 de agosto, oficiada por el arzobispo emérito Mons. Dr. Anton Stres. Al día siguiente, se organizó una reunión decana para enfermos y ancianos, con la unción de los enfermos. Ptujška Gora y Sveta Gora también acogieron a varios

DESDE LOS PAGOS ESLOVENOS | VELIKI SRPAN

→

miles de fieles. Los servicios religiosos solemnes fueron oficiados por obispos locales, con mensajes de esperanza, paz y sobre la importancia de la familia en la sociedad actual.

Este año se cumplen 35 años de la reinstauración de la cruz en Škrlatica. La historia de la cruz en Škrlatica (2740 m), la segunda montaña más alta de Eslovenia, está llena de giros dramáticos. La cruz se erigió como monumento conmemorativo, fue destruida posteriormente por motivos ideológicos y, tras la independencia, por iniciativa del Club de Montañismo Esloveno Skala, fue reconstruida.

La historia de la cruz en Škrlatica se remonta a 1934, cuando el escalador Sandi Wisiak, tras un accidente de esquí en Rožca, prometió erigirla en la cima si se recuperaba. Desafortunadamente, Wisiak falleció en un accidente de montaña antes de poder cumplir su promesa. Sus compañeros del Club Turístico Skala hicieron honor a su legado y, el 26 de agosto de 1934,

transportaron y colocaron en la cima una cruz de hierro de varios metros de altura. La cruz fue bendecida oficialmente el 4 de agosto de 1935 por el entonces obispo de Ljubljana, Dr. Gregorij Rožman.

Tras la Segunda Guerra Mundial, sobrevino un periodo oscuro y de destrucción. Poco después del fin del conflicto bélico, el 5 de agosto de 1945, se colocó en la cruz una placa conmemorativa en honor a los partisanos caídos. A pesar de ello, durante el régimen comunista de posguerra, los opositores a los símbolos religiosos atacaron la cruz y en 1953, unos »desconocidos« la cortaron y la arrojaron por la escarpada pared noroeste de la montaña junto con la placa. Solo quedó una pequeña base metálica.

En el 75.º aniversario de la fundación del Club de Montañismo de Skala y tras la independencia de Eslovenia, comenzaron los esfuerzos para reinstalarla, y en 1996 se colocó con éxito una nueva versión en la cima. La cruz permanece firme en la cumbre de la »reina de las montañas eslovenas« y sirve como monumento a los

alpinistas caídos y como símbolo de la tradición alpina de Skala. El sábado 1 de agosto de 2026, los habitantes de Skala conmemoraron este aniversario con una ascensión y, posteriormente, con una misa en la capilla de Vrata. Durante el programa cultural que se llevó a cabo tras la celebración religiosa, tuve la oportunidad de leer mi poema, escrito especialmente para esta ocasión y dedicado a la reina de nuestras montañas:

Sobre los escarpados precipicios

Reina, querida Škrlatica sobre los escarpados precipicios, donde ancestrales recuerdos despiertan el viento, que desde lejos trae el aroma de los alerces y la palabra eslovena.

Mi paso es difícil, pero me lleva hacia ti, al refugio de los recuerdos de Skala, donde el alma se tranquiliza y el coraje se despierta cuando es necesario avanzar.

Estos picos siempre han sido un símbolo del alma eslovena,

y de todos ellos, tú, belleza, eres la más conmovedora.

Al amanecer, te vistes de escarlata, miras hacia los caminos transitados por los Skalaši (miembros del Club de Montañismo de Skala) y los senderos, que conducen a la gente de las montañas vecinas bajo tu cruz y las estrellas que se hunden en la noche...

Eres nuestra fuerza, nosotros tus guardianes y tu orgullo, una nueva generación de Skalaši, que camina por tu carso de alta montaña. Sueña, querida Škrlatica. Sobre los escarpados precipicios.

Que resuene aquí el canto de los alerces y la palabra eslovena.

Día, noche, en todas las estaciones. De generación en generación.

Saludos a todos y hasta el próximo mes.

Franci M. Donko

OBISK SLOVENSKIH ZNANSTVENIKOV

V zadnjem tednu preteklega julija so Argentino obiskali trije predavatelji, ki so na prestižni Univerzi Di Tella imeli strokovna predavanja. Gre za dr. Tino Palaić, dr. Boruta Klabjana in dr. Jaka Repiča. Povprašali smo jih o temah njihovih predavanj ter o vtisih z njihovega bivanja v Argentini. Na naša vprašanja so nam prijazno odgovorili.

Dr. Tina Palaić je doktorica znanosti s področja etnologije in kulturne antropologije. V Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani vodi Oddelek kustodiatov ter kot kustosinja skrbi za zbirke slovenskih izseljencev, zamejcev, pripadnikov narodnih manjšin in drugih etnij v Sloveniji. Raziskovalno se posveča preučevanju kolonialnih projektov in njihovih posledic, kot se razkrivajo skozi zunajevropske muzejske zbirke zunaj kolonialnega centra. Zanimajo jo tudi različni vidiki migracij, svoje raziskovanje pa usmerja v sodelovanje z nosilci dediščine.

V Buenos Airesu je na konferenci, ki jo je organiziralo Zveza za preučevanje spomina (*Memory Studies Association*), predstavila prispevek z naslovom *Med neuvrščeno solidarnostjo in »civiliziranim Zahodom«: Analiza praks in narativov Muzeja neevropskih kultur*. Muzej neevropskih kultur je deloval med letoma 1964 in 2001 kot dislocirana enota Slovenskega etnografskega muzeja. V njem so zbirali, hranili in predstavljali zbirke z drugih celin, ki so jih prinašali misijonarji, diplomati, pomorščaki, popotniki in drugi. Analizirala je razstavne narative o zunajevropskih kulturah ter sodelovanje s študenti iz neuvrčenih in drugih držav globalnega juga, ki so študirali na jugoslovanskih univerzah v času, ko je bila zunanja politika države usmerjena v gibanje neuvrčenih. Pokazala je, da so bile muzejske prakse ambivalentne, saj so po eni strani z razstavami in sodelovanjem z mednarodnimi študenti utrjevali ideje solidarnosti in prijateljstva z drugimi neuvrčenimi državami, hkrati pa so ustvarjali razdaljo med »nami« in »njimi« ter utrjevali nacionalno identiteto, usklajeno s »civiliziranim Zahodom«.

Kompleksno zgodovino ter kulturo Argentine je odkrivala v Museo Etnográfico »Juan B. Ambrosetti«, Museo Sitio de Memoria ESMA, Museo de Arte Latinoamericano de Buenos Aires in Museo de la Inmigración. Čeprav jo je prestolnica s svojo kulturo očarala, pa si za naslednjič želi поблиže spoznati tudi bolj podeželske kraje Argentine.

Prof. dr. Borut Klabjan, zgodovinar in znanstveni svetnik na Znanstveno-raziskovalnem središču Koper, je na konferenci sodeloval z referatom o tem, kako sta Italija in Jugoslavija v obdobju hladne vojne prek spominskih praks, pobratenj mest ter sodelovanja na državni, regionalni in lokalni ravni postopoma presegali dediščino druge svetovne vojne. Njegova analiza je pokazala, da so bile oblike spominjanja in čezmejnega sodelovanja v obeh državah pogosto bolj podobne, kot nakazujejo ideološke delitve. Tema se neposredno vključuje v raziskovalna vprašanja projekta ERC Open Borders, ki ga vodi in ki preučuje vlogo čezmejnih stikov, lokalnih pobud ter transnacionalnih povezav pri oblikovanju povojne Evrope. Konferenca je nasploh ponudila kakovosten in raznovrsten vpogled v številne vidike spominskih praks; organizatorji so poskrbeli, da je bilo ob bogatem programu strokovnih srečanj dovolj priložnosti tudi za prepletanje s kulturnimi vsebinami ter spoznavanje spominske dediščine lokalnega okolja.

V Argentini je bil z družino in vzeli so si tudi čas, da so si ogledali nekaj naše dežele, in sicer slapove Iguazú ter z avtomobilom še Buenos Aires z okolico.

Dr. Jaka Repič je etnolog in izredni profesor za kulturno in socialno antropologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Udeležil se je 10. kongresa Zveze za raziskovanje spomina (*Memory Studies Association*) s krovnim naslovom Spomin in demokracija (*Memory and Democracy*). Kongres je potekal v zadnjem tednu julija na Univerzi Torcuato di Tella in na Univerzi v Buenos Airesu. Jaka Repič je imel na kongresu predavanje o množičnih grobiščih v Sloveniji. Predstavil je nekatere sodobne vidike, povezane z raziskovanjem in odpiranjem množičnih grobišč ter iznosom človeških ostankov, predvsem vplive na politiko spomina in komemorativne prakse tako na nivoju osebnih izkušenj posameznikov kot v širšem družbenem smislu.

Jaka Repič je gostoval tudi na oddelku za antropologijo Univerze v Buenos Airesu (*Facultad de filosofía y letras*) ter pri Slovenski kulturni akciji, kjer je predstavil knjigo

Pred Slovensko hišo

V San Telmu pri Julii Sarachu-Vodopivec

Pogledi na Branislavo Sušnik in njen prispevek k raziskavam paragvajskih staroselskih ljudstev. Slednje predstavitve se je udeležila tudi Tina Palaić.

Vsi trije so obiskali razne četrti v Buenos Airesu, seveda Boco ter San Telmo. V Boci so obiskali tudi dom umetnika Marjana Gruma, v San Telmu pa boljšak in tam prevajalko ter avtorico in profesorico na Univerzi v Buenos Airesu dr. Julio Sarachu - Vodopivec.

Rok Fink
Lektorirala: Tjaša Lorbek

KOLEDAR

6. septembra

Mladinski dan - Slovenska Pristava

13. septembra

Mladinski dan - Naš dom San Justo

20. septembra

Obletnica Slomškovega doma

26. septembra

Slomškova proslava v Slovenski hiši

26. septembra

Srečanje pevskih zborov - Slovenski dom San Martin

27. septembra

Mladinski dan - Slovenska vas

PROŠNJA

ZA POMOČ

pri iskanju oseb

“

ZA RAZMISLEK IN NASMEH

”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

JAMA

UNESCO je 13. september razglasil za Mednarodni dan jam in krasa – dan, posvečen raziskovanju, razumevanju in varovanju jam, krasa ter njihovega pomena za naravo, znanost in kulturno dediščino.

Prvo uradno praznovanje bo potekalo v Postojni, enemu od svetovno najpomembnejših središč raziskovanja krasa. Med 10. in 13. septembrom 2026 bo Postojna gostila znanstvenike, raziskovalce, jamarje, strokovnjake in ljubitelje narave z vsega sveta na prvem praznovanju Mednarodnega dne jam in krasa.

Prostor med Julijskimi Alpami in Snežnikom je gosto prepreden z jamami najrazličnejših dimenzij in oblik, ki na svojstven način že tisočletja zaznamujejo način življenja na apnenčastih tleh.

Kraško podzemlje skriva izjemne lepote, ki so jih skozi milijone let ustvarjale kraške reke. Po podatkih Jamarske zveze Slovenije, ki je bila ustanovljena pred 135 leti, je v Slo-

veniji trenutno registriranih 15.479 kraških jam. Ob tem je v Sloveniji vsako leto odkritih približno 500 novih jam. Najbolj obiskana je Postojnska jama, v jamo Vilenica (v bližini Lipice) so turisti hodili že leta 1633, Škocjanske jame pa so na UNESCO-vem seznamu svetovnih naravnih in kulturnih dediščin.

Ste že obiskali katero od teh čudežnih jam?

O jamah govorijo tudi številni pregovori:

- Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. *(slovenski pregovor)*
- Kdor gleda predolgo v temno jamo, začne videti lastne sence. *(tibetanski pregovor)*
- Če se bojiš jame v sebi, je ne boš nikoli preplezal. *(japonski pregovor)*
- Kdor hodi ob robu jame, naj ne krivi vetra, če pade. *(judovski pregovor)*
- Jama pohlepa nima dna. *(arabski pregovor)*

- Dež in veter pred božičem, koplje jamo rad mrličem. *(slovenski pregovor)*
- Najgloblje jame so tiste, ki jih izkopljemo v lastnem srcu. *(kitajski pregovor)*
- Človek pade v jamo svojih želja, še preden jo sploh izkoplje. *(perzijski pregovor)*
- Nevednost je jama, ki se poglablja, ko jo polniš z besedami. *(indijski pregovor)*
- Končano delo, mojstra v jamo. *(španski pregovor)*
- Kdor govori brez razmisleka, koplje jamo svojemu jeziku. *(turški pregovor)*
- Žaba v svoji jami se norčuje iz oceana. *(japonski pregovor)*

Izbral: Jože Jan

6. SEPTEMBRA

56. MLADINSKI DAN

CENA

Zgodovine

PRISTAVA

65.

MLADINSKI

DAN

8.00 - SVETA MAŠA

9.15 - DVIGANJE ZASTAV

13.00 - SKUPNO KOŠILO

17.00 - FINALE

19.30 - KULTURNI PROGRAM

NATO PROSTA ZABAVA

SODELUJE SKUPINA POTOMCI

13.9.2026

Mladina Nežaga doma

Hipólito Virreyen 272R, San Justo

REPUBLIKA SLOVENIJA

URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

REZERVIRAJTE DATUM

Ansambel

Saša Avsenika

Argentina · 2026

PETEK 16.10

Usina del Arte

SOBOTA 17.10

Naš dom San Justo

NEDELJA 18.10

Slomškov Dom

REPUBLIKA SLOVENIJA

URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

REPUBLIKA SLOVENIJA

URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

SL*AR

CÁMARA DE COMERCIO ESLOVENO ARGENTINA

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

BAJDA s.r.l.

Grupo HZ

PACAT ULTIMO

SMALL BATCH COW

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini

Ustanovitelj: Miloš Stare

Lastnik: društvo Zedinjena Slovenija

Predsednik: Albin V. Magister

Uredniška ekipa:

Jože Jan, Tomi Kastelic, Sofi Komar,

Lucijana Vombergar in Leila Erjavec

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LI BRE

Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina

email: svobodna.ba@gmail.com

www.svobodnaslovenija.com.ar

Podpisani članki lahko ne izražajo mnenja in uredniške usmeritve Svobodne Slovenije.